

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 318 79 51

- **Aan:**

Minister van Defensie
De Staatssecretaris van Defensie
De Chef Defensiestaf
De Secretaris-Generaal

i.a.a. PCDS
SCOCIS
HOZ
DAB
HCZ

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer

DIS/92/095/4238

Datum

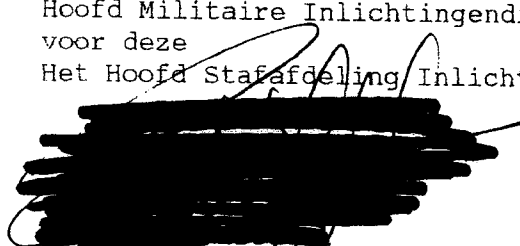
04 november 1992

Onderwerp

Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 81/92)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in de voormalige Joegoslavische federatie.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

31/92

(Afgesloten 041200 NOV 1992)

Bosnië-Herzegovina

De gevechten in Bosnië-Herzegovina lijken in hevigheid toe te nemen. Met name de hoofdstad Sarajevo is weer het toneel van zware Servische artilleriebeschietingen; er zijn aanwijzingen dat de Serviërs proberen de verbindingen tussen het noordelijke en het zuidelijke deel van de stad (waar onder meer het vliegveld is gelegen) onmogelijk te maken. Daarnaast was er sprake van Servische aanvallen op de steden Bihac in het westen en Tuzla in het noordoosten van de republiek. Kroatische eenheden zouden aanvallen uitvoeren op Trebinje en Stolac in het zuidoosten.

Persberichten van zowel Servische als Kroatische zijde melden dat één of twee energiecentrales bij de stad Jajce, die vorige week is veroverd door Servische eenheden, zijn beschadigd of mogelijk zelfs vernietigd. Een groot deel van west-Bosnië, met inbegrip van de stad Banja Luka, is van deze centrales afhankelijk. Indien de meldingen op waarheid berusten, zal de stroomvoorziening van deze, vooral door Serviërs beheerste, gebieden daaronder lijden.

Onder invloed van de val van Jajce, die onder meer het gevolg was van gevechten tussen Moslims en Kroaten, lijken deze gevechten nu te zijn geluwd. Naar verluidt hebben beide bevolkingsgroepen afspraken gemaakt voor samenwerking bij de verdediging van Travnik, enkele tientallen kilometers ten oosten van Jajce, waarvan wordt gevreesd dat het het volgende doelwit van de Serviërs zal zijn.

Het parlement van de "Servische" gebieden in Bosnië-Herzegovina heeft ingestemd met de vorming van een gezamenlijke staat met de "Servische" gebieden in Kroatië en mogelijk elders in het voormalige Joegoslavië. In dat kader heeft het de Bosnisch-Servische onderhandelaars opgedragen de besprekingen in Genève te verlaten. De invulling van deze besluiten is evenwel opgeschort tot het voorjaar en zal eerst bij referendum aan de bevolking worden voorgelegd.

De Servische onderhandelaars hebben gesteld toch te zullen blijven deelnemen aan de vredesbesprekingen. Hun leider Karadzic heeft echter onderstreept dat, als de besprekingen gevoerd worden op basis van het vorige maand door Vance en Owen gepresenteerde ontwerp voor een Grondwet voor Bosnië-Herzegovina, dat uitgaat van opdeling in een tiental kantons langs andere dan etnische lijnen, de opdracht van het Bosnisch-Servische parlement alsnog zal worden uitgevoerd. Vermoedelijk houdt de opstelling van Karadzic vooral verband met de fundamentele tegenstelling tussen het streven naar aaneensluiting van alle Servische gebieden in het voormalige Joegoslavië en het behoud van de (internationaal erkende) eenheid van Bosnië-Herzegovina. Het formeel beëindigen van de Servische deelname aan de onderhandelingen zou een internationale veroordeling tot gevolg hebben. Daarom wil Karadzic in de huidige omstandigheden geen enkele optie uitsluiten. Wel wijzen zijn uitlatingen erop dat hij momenteel de kansen op succes voor de vredesbesprekingen wil minimaliseren.

Bosnische Moslims hebben door UNICEF aangevoerde hulpgoederen teruggestuurd, omdat zij waren vervaardigd in Servië. Hiermee zou UNICEF tevens het embargo op

handel met Servië hebben geschonden. Inmiddels is bevestigd dat het door UNICEF verzochte bestand van een week geen stand heeft gehouden.

Servië/Montenegro

Eerder deze week heeft het federale parlement een motie van wantrouwen behandeld tegen federaal premier Panic. Volgens de motie zou Panic met name ten tijde van de vredesconferentie in Londen zijn bevoegdheden hebben overschreden en de belangen van "Joegoslavië" hebben veronachtzaamd. De motie was reeds geruime tijd geleden ingediend door de extreem-nationalistische SRS, informeel ook aangeduid als de "Chetniks". In het federale lagerhuis, waar de SRS en de socialisten de overgrote meerderheid bezitten, is de motie aangenomen, maar later in de week heeft het hogehuis, waarin Servië en Montenegro ieder 20 afgevaardigden hebben benoemd, de motie verworpen.

Hoewel de stemming geheim was, lijkt het weinig twijfel dat vooral de Montenegrijnse afgevaardigden Panic hebben gesteund. Deze gang van zaken vormt tot nu toe de duidelijkste indicatie van de groeiende onenigheid tussen Servië en Montenegro. Montenegrijnse politieke leiders hebben reeds geruime tijd onvrede geuit met de dominante positie en conservatieve opstelling van Servië.

Met deze uitslag is voor de tweede maal een poging mislukt om Panic van zijn functie te ontheffen. Het was echter voor het eerst dat de Servische socialisten zich massaal voor een dergelijke motie uitspraken en daarmee het bestaan van een machtsstrijd tussen henzelf en Panic bevestigden. Overigens is het onjuist om te stellen dat de uitslag een zware nederlaag is voor Milosevic. De socialisten hebben slechts gebruik gemaakt van een reeds in behandeling zijnde motie van de SRS om hun oppositie tegen de premier te uiten.

Overigens heeft het lagerhuis het recht aan te dringen op een nieuwe stemming, waarin het veto van het hogehuis kan worden doorkruist. Vermoedelijk zullen de socialisten het initiatief hiertoe overlaten aan de SRS. Het is echter verre van zeker dat de procedure een vervolg krijgt. Dit houdt verband met het feit dat op 20 december op alle niveaus vervroegde verkiezingen zullen worden gehouden. Het Servische parlement heeft wetten aangenomen die parlaments- en presidentsverkiezingen mogelijk maken op die datum, waarop ook op federaal en Montenegrijns niveau algemene verkiezingen zullen worden georganiseerd. Mogelijk beogen de socialisten bij die gelegenheid de positie van Panic te ondergraven, mede gezien hun beheersing van de massamedia en het feit dat Panic geen partijorganisatie achter zich heeft. Mogelijk worden zij hierbij gesteund door de SRS, die in het federale parlement regelmatig de zijde van de socialisten kiest. Toch is het, gezien de tanende populariteit van Milosevic, onwaarschijnlijk dat de socialisten hun huidige positie in het parlement na deze verkiezingen zullen kunnen continueren.

Het lagerhuis heeft, gelijktijdig met de motie van wantrouwen, ook een aantal resoluties aangenomen die het beleid van Panic en de eveneens hervormingsgezinde president Cosic veroordeelden. Opmerkelijk was met name de resolutie die stelde dat de erkenning van Kroatië, die recentelijk door Panic was voorgesteld, geen betrekking kan hebben op de "Servische" gebieden in die republiek. Hiermee keert het federale parlement zich niet alleen tegen de opstelling van de EG en de VN, die unilaterale veranderingen in de grenzen van (voormalige) deelstaten afwijzen, maar geeft het impliciet steun aan de Servische autoriteiten in Kroatië en hun pogingen tot het vormen van een gezamenlijke Servische staat. Dit vormt een indicatie dat de Servische socialisten instemmen met de vorming van zo'n staat.

leidt, is het ook mogelijk dat de politieke tegenstanders van Panic de voor 20
December a.s. uitgeschreven algemene verkiezingen zullen afwachten. Overigens
is het zeker niet uitgesloten dat deze verkiezingen een aantasting van de
parlementaire machtsbasis van de socialisten opleveren.

De militaire situatie in Kroatië is eveneens gespannen. Zowel rond het schier-
eiland Prevlaka als in UNPA-oost is een opleving van gevechten mogelijk.